

Informe sobre la seguretat a Catalunya 2021 i 2022-2023

Maig de 2024

Aquesta obra està subjecta a una llicència [Reconeixement 4.0](#) de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, la distribució, la comunicació pública i la transformació per generar una obra derivada, sense cap restricció sempre que se'n citi el titular dels drets (Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior). La llicència completa es pot consultar a

Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior

Diputació, 355 08009 Barcelona

Gabinet de Seguretat i Polítiques Transversals. Secretaria General

1. Introducció, 4
2. Evolució de l'Informe sobre la seguretat a Catalunya, 4
3. Situació actual, 5
4. Concepció actual i futura de l'Informe sobre la seguretat a Catalunya, 5
5. L'Informe 2021 sobre la seguretat a Catalunya 6
6. L'Informe 2022-2023 sobre la seguretat a Catalunya, 7
7. Annex 1. Informe 2021 sobre la seguretat a Catalunya, 10
8. Annex 2. Informe 2022 sobre la seguretat a Catalunya, 70

1. Introducció

La Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya estableix, en el seu article 23, l'obligació "d'elaborar un informe anual sobre la seguretat interior, basat en les activitats estadístiques regulades pel Pla estadístic de Catalunya, i que s'ha de posar a disposició de les autoritats i dels òrgans interessats, especialment la Junta de Seguretat de Catalunya, la Comissió de Policia de Catalunya, les juntes locals de seguretat, el Consell de Seguretat de Catalunya i el Parlament."

En aquesta nota breu s'explica com s'ha donat compliment a aquest precepte en les 12 edicions publicades fins ara, la situació actual de l'Informe sobre la seguretat a Catalunya (ISC) i algunes perspectives de futur i s'incorporen, com a document annexos, els dos informes que es publicaran de manera independent.

2. Evolució de l'Informe sobre la seguretat a Catalunya

L'Informe 2004 sobre la seguretat a Catalunya va ser el primer document que va donar compliment al mandat establert per l'article 23 de la Llei 4/2003, es va elaborar l'any 2005, feia referència l'estat de la seguretat a l'any 2004 i presentava informació de la seguretat a partir de les dades policials, de l'enquesta de seguretat pública de Catalunya, la seguretat viària, les emergències i la seguretat civil i la seguretat privada.

En la següent edició va tenir un canvi en la nomenclatura i va passar a denominar-se amb l'any en què s'elaborava, i fent referència a les dades de l'any anterior. Així, l'Informe 2006 sobre la seguretat a Catalunya feia referència a allò que havia passat durant l'any 2005.

Les següents sis edicions del document (de 2007 a 2012) es van publicar de manera anual, amb algunes variacions pel que fa al contingut, incorporant o traient, dades sociodemogràfiques, sobre dotacions, violència masclista o altres enquestes de victimització, per exemple.

La publicació de l'Informe, com es fa en altres països del nostre entorn, s'ha fet habitualment a finals del tercer o en el quart trimestre de l'any. Per una part, la recollida i el tractament de les dades en les primeres edicions era més complicada. Fins a la finalització del desplegament de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra (PG-ME) es van publicar dades dels fets coneguts a Catalunya per part de les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat, la qual cosa endarreriria la gestió i l'anàlisi. Per una altra part, la informació corresponent a les enquestes de seguretat no estava disponible fins passat l'estiu, ja que el treball de camp es realitzava a començaments d'any i les fases de depuració de les bases de dades i l'anàlisi es realitzaven en el segon trimestre de l'any.

La primera discontinuïtat en la publicació de l'ISC es va produir el 2013, quan no es va poder elaborar i es va decidir fer un informe conjunt pels anys 2013 i 2014 (amb dades dels anys 2012 i 2013).

Les dues edicions següents (2015 i 2016) es van publicar, malgrat el moment de publicació es va endarrerir al primer trimestre de l'any següent.

L'edició de 2020 de l'ISC suposa la represa en la publicació després de tres anys en què, per motius organitzatius no va ser possible elaborar-lo. Tal i com s'explica en la seva introducció "Aquests anys, la seguretat i el control de l'ordre públic han estat el centre d'atenció del país en diversos moments. Així fou l'any 2017, amb els atemptats terroristes de Barcelona i Cambrils de l'agost, i amb els fets del 20 de setembre al Departament d'Economia, del referèndum de l'1 d'octubre i de la vaga general del 3 d'octubre i, ja durant els mesos i anys posteriors, amb les mobilitzacions ciutadanes contra el procés judicial i les sentències al procés independentista succeïdes la tardor de 2019."

Ara bé aquesta represa va tenir també les seves pròpies incidències. Malgrat que a finals de 2020 ja va haver-hi una primera versió, els canvis en el Departament conseqüència dels canvis de la persona titular del departament, no varen permetre obtenir el vistiplau a una versió definitiva fins el juliol de 2022.

3. Situació actual

Amb la voluntat de posar-nos al dia, en el primer semestre de 2024 s'han tancat dos edicions de l'Informe sobre la seguretat de Catalunya. D'una banda, s'ha tancat l'edició de 2021 (que fa referència a dades de 2020) que s'havia a començat al treballar l'any 2022, però que havia quedat endarrerit per altres tasques prioritàries i passessin per davant de la finalització de l'ISC. D'una altra banda, s'ha decidit fer un informe conjunt per les edicions 2022-2023 (com ja s'havia fet amb les edicions 2013 i 2014). D'aquesta manera, durant el segon semestre d'aquest any es pot publicar l'edició de 2024 (amb dades de 2023) de manera que es recuperarà la sincronia que anys enrere havia tingut l'ISC.

4. Concepció actual i futura de l'Informe sobre la seguretat a Catalunya

L'edició de 2020 de l'ISC exposava que, en els darrers anys, la dinàmica de transparència i obertura de dades de les administracions havia facilitat la publicació de moltes dades i informacions relacionades amb la seguretat i que moltes d'elles eren les que s'utilitzaven com a base dels Informes sobre la seguretat. És a dir, bona part de les dades i informacions que es publicaven de manera original en els primeres edicions de l'ISC, amb el pas del temps han tingut altres vies de difusió d'una manera molt més directa i ràpida.

Com a conseqüència, es plantejava un canvi d'estructura i de concepte de l'ISC. Aquests canvis es concretaven de dues maneres. La primera és que es mantingui un document anual molt més breu que els informes antics, amb un enfocament més explicatiu que descriptiu. La segona és que a més d'aquest document anual principal,

sota el paraigües de l'ISC es puguin realitzar informes amb anàlisis específiques i complementàries a l'evolució interanual de la seguretat, sobre fenòmens o aspectes concrets de la seguretat.

Aquest plantejament es basa, en part, en el fet que a través dels portals de dades obertes (tant al portal de dades obertes de la Generalitat com a l'específic de Mossos d'Esquadra) i la publicació d'altres documents (com els informes de les enquestes de victimització, les memòries del Departament, informes d'evolució dels fets penals coneguts per la policia de Catalunya, etc.) ja es posa en coneixement de la ciutadania, i no només "de les autoritats i dels òrgans interessats" les activitats estadístiques regulades al Pla estadístic de Catalunya.

Les edicions 2021 i 2022-2023 tenen enfocaments complementaris en aquestes línies.

5. L'Informe 2021 sobre la seguretat a Catalunya

L'ISC 2021 es concentra en la delinqüència, i l'explicació de la seva evolució fins l'any 2020 a través de les dades policials i de l'Enquesta de seguretat pública de Catalunya. També s'inclou una referència al Pla Barcelona Ciutat Segura per donar continuïtat a la informació publicada a l'edició anterior.

Pel que fa la delinqüència coneguda per la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra i per les policies locals de Catalunya, l'any 2020 va haver-hi una reducció destacada i generalitzada, motivada per les mesures adoptades per contenir l'evolució de la pandèmia de la covid-19.

Quant a les dades de l'edició de 2020 de l'Enquesta de seguretat pública de Catalunya, s'ha registrat un creixement del total de victimització. Ara bé, cal tenir en compte dos factors per poder interpretar aquest creixement. El primer és que l'anterior edició va ser la de 2017, per tant l'evolució és respecte a tres anys enrere. El segon és que, per àmbits de victimització delictiva, mentre que les estafes, frauds i enganys s'incrementen de manera molt destacada, la resta d'àmbits es mantenen estables o a la baixa.

Finalment, en relació amb el Pla Barcelona Ciutat Segura, aprovat el gener de 2020, es constata que ha estat condicionat per la pandèmia, que, de manera indirecta, ha fet complir part dels seus objectius o ha dificultat o limitat la capacitat d'incidir en d'altres. L'acció més destacada és la posada en marxa del pla d'acció Tremall de la PG-ME, en coordinació amb la Guàrdia Urbana de Barcelona.

6. L'Informe 2022-2023 sobre la seguretat a Catalunya

L'ISC 2022-2023 fa un pas més en l'evolució del document reduint la informació numèrica i afegint informació qualitativa. També reprèn la visió global de la seguretat, recuperant tots els àmbits competencials del Departament. També incorpora un apartat que recull aquelles fonts d'informació on des de fa uns anys s'han anat publicant les dades que anys enrere tenien l'ISC com a canal de difusió.

Les principals conclusions de l'ISC 2022-2023 són les següents:

- Les dades i informacions presentades fan evident que els anys 2021 i 2022 van estar marcats per la pandèmia de la covid i per una tornada a la normalitat que comença el 2021 i en què el 2022 ja presenta dades semblants a les de 2019.
- Els anys 2021 i 2022 trobem una estabilitat en alguns dels grans indicadors (percepció de seguretat o distribució dels fets penals). No ens trobem en un període en què es detectin indicis de canvis de les grans tendències en el camp de la seguretat en comparació amb 2019.
- Probablement la tendència més clara, però no nova, es la consolidació de la delinqüència a l'entorn virtual com un àmbit amb rellevància creixent en la seguretat que necessita de protecció, prevenció i vigilància.
- Les violències masclistes/violències sexuals continuen constituint una xacra a combatre, cal afinar els instruments per a l'anàlisi i el diagnòstic per tal de poder dissenyar estratègies de prevenció efectives a l'hora d'evitar que la victimització tingui lloc.
- S'ha consolidat un increment en el nombre d'efectius dels cossos operatius amb la recuperació de promocions d'accés. Relacionat amb els efectius, però amb la voluntat d'iniciar una transformació més profunda, cal destacar l'impuls donat pel departament a la seva feminització, un procés que no serà ràpid i en el qual la mesura més evident ha estat la reserva de places, però que va més enllà d'aconseguir una paritat entre el nombre homes i dones als cossos operatius, ja que pretén transformar la manera de fer de les organitzacions, incorporant la perspectiva de gènere a la seguretat, aplicant els mandats legals vigents al nostre país.
- Els serveis/cossos de seguretat es reforcen amb un increment de recursos materials, tecnològics i de formació.
- El canvi climàtic i les seves conseqüències meteorològiques extremes constitueixen una amenaça cada cop més evident per a la protecció civil i els serveis d'emergències, que hauran d'incrementar i els seus

mecanismes de prevenció i actualitzar de manera constant els instruments específics de planificació. També caldrà protegir de manera especial el medi natural (flora i fauna) afrontant el perills que vagin comporten les alteracions del medi provocades pel canvi climàtic.

- La tecnologia s'està utilitzant no únicament per afavorir l'operativitat dels cossos de seguretat sinó també per fer més senzill i confortable el contacte de la ciutadania amb l'Administració de seguretat (la introducció de la localització automàtica de les trucades al 112 n'és un exemple)
- La producció i el tràfic de drogues (en especial del cànnabis) es confirma com un dels grans reptes pels propers anys, pels potencials efectes col·laterals de l'augment de grups organitzats i dels episodis de violència entre traficants.
- La formació dels diferents actors de seguretat està en un procés constant d'adaptació a les necessitats formatives necessàries per fer front als nous reptes emergents (inclòs el tecnològic).
- La seguretat viària ha d'orientar-se a garantir una mobilitat segura, sostenible i autònoma treballant per assolir els objectius establerts per les institucions europees.

7. Annex 1. Informe 2021 sobre la seguretat a Catalunya

8. Annex 2. Informe 2022 sobre la seguretat a Catalunya